

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Γ. ΓΑΚΙΔΗΣ

Δικηγόρος

Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλους 14, ΤΚ 54623, τηλ. 2310235700, fax 2310277178, e-mail: gakidis1@otenet.gr

ΠΡΟΣ: α) κ. Γρηγορόπουλο,

Πρόεδρο της Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε.

β) κ. Μπαρμπούτη,

μέλος του Δ.Σ. της Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε.

Θεσσαλονίκη 1. 10. 2008

Με αφορμή ερωτήματα μελών της Ένωσης σχετικά με τα έξοδα των δημοσιεύσεων της διακήρυξης που βαρύνουν τον ανάδοχο του έργου παρακαλώ να σημειώσετε τα εξής:

I. Με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 4 του **Π.Δ. 609/1985** ορίζονται τα εξής: «Περίληψη της διακήρυξης για τη διενέργεια ανοικτής δημοπρασίας δημοσιεύεται τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη διεξαγωγή της στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες. Όταν πρόκειται για νομαρχιακού επιπέδου έργα η τρίτη εφημερίδα στην οποία δημοσιεύεται η διακήρυξη πρέπει να είναι μια της Πρωτεύουσας του Νομού όπου θα εκτελεσθούν τα έργα αν εκδίδεται εκεί ημερήσια εφημερίδα».

Σχετικά με τα έξοδα των ως άνω δημοσιεύσεων ορίστηκαν, με τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 2 του **Ν. 3263/2004**, τα εξής: «Τα έξοδα των εκ του νόμου απαραίτητων δημοσιεύσεων της διακήρυξης της δημοπρασίας στην οποία αναδείχθηκε ανάδοχος βαρύνουν τον ίδιο και εισπράττονται με τον πρώτο λογαριασμό πληρωμής του έργου. Τα έξοδα δημοσιεύσεων των τυχόν προηγούμενων διαγωνισμών για την ανάθεση του ίδιου έργου, καθώς και τα έξοδα των μη απαραίτητων εκ του νόμου δημοσιεύσεων βαρύνουν την αναθέτουσα αρχή και καταβάλλονται από τις πιστώσεις του έργου».

Περαιτέρω, με την υπ' αριθ. **2/28783Α (ΦΕΚ Β' 1348/27. 9. 2005)** Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Επικρατείας, καθορίστηκε «η τιμή των δημοσιεύσεων του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ α και β βαθμού και ανεξάρτητων αρχών που καταχωρούνται στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο και αναφέρονται σε καθαρά υπηρεσιακές ανάγκες όπως προσλήψεις, προμήθειες, προσκλήσεις, προκηρύξεις διαγωνισμών ή διακηρύξεις, καθώς και των δημοσιεύσεων που είναι υποχρεωτικές με βάση το ελληνικό και κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο». Καθορίστηκε, ειδικότερα, η τιμή κατά χιλιοστόμετρο, ο χώρος που πρέπει να καταλαμβάνουν, κατ' ανώτατο όριο, οι τίτλοι και οι υπότιτλοι των δημοσιευμάτων, καθώς και ο τίτλος της υπηρεσίας που εκδίδει τη δημοσίευση στο τέλος αυτής και το μέγεθος της γραμματοσειράς και του διάστιχου.

Σημειώνω, τέλος, την Εγκύκλιο 13/2006 (αριθ. πρωτ. Δ17α/01/87/ΦΝ 437/6. 6. 2006) του ΥΠΕΧΩΔΕ, με θέμα: «Δημοσίευση περίληψης διακήρυξης έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Κοινοτικής Οδηγίας», της οποίας το περιεχόμενο, μετά του υποδείγματος περίληψης διακήρυξης, παραθέτω ολόκληρο:

«1. Σε συνέχεια των οδηγιών μας για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν τη δημοπράτηση των δημοσίων έργων, κοινοποιούμε με την παρούσα ενδεικτικό υπόδειγμα περίληψης διακηρύξεων για τη διενέργεια ανοικτής δημοπρασίας έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κοινοτικού Δικαίου, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 4 του π.δ. 609/85, όπως αυτή ισχύει .

*2. Το υπόδειγμα περιλαμβάνει τα **ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία** που πρέπει να περιέχει η περίληψη, ώστε να ενημερώνεται επαρκώς κάθε ενδιαφερόμενος για τα χαρακτηριστικά του έργου και τις απαιτήσεις της σύμβασης, προκειμένου να αποφασίσει αν θα ενδιαφερθεί περαιτέρω για την παραλαβή των συμβατικών τευχών και την ενδεχόμενη υποβολή προσφοράς στο διαγωνισμό. Εφόσον οι υπηρεσίες κρίνουν ότι απαιτούνται και άλλα στοιχεία που θα διαφωτίσουν ακόμα περισσότερο τους δυνάμει ενδιαφερόμενους, μπορούν να τα προσθέσουν, έχοντας πάντα υπόψη την ανάγκη λακωνικότητας των πληροφοριών, ώστε να εξυπηρετηθεί η ανάγκη επαρκούς δημοσιότητας της διαδικασίας με το ελάχιστο δυνατό κόστος δημοσιεύσεων (βλέπετε σχετικά και τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 5 του ν. 3263/2004, για το μέρος – αναθέτουσα αρχή και ανάδοχος – που βαρύνεται με την καταβολή των δαπανών δημοσίευσης).*

*3. Συμπληρωματικά επισημαίνουμε και τα παρακάτω σχετικά με την εφαρμογή της διάταξης του **άρθρου 4 παρ. 5 του π.δ. 609/85**:*

- Η περίληψη της διακήρυξης δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων) και σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες, 15 τουλάχιστον ημέρες πριν την ημέρα υποβολής των προσφορών.
- Στα έργα «νομαρχιακού επιπέδου» (και τέτοια θεωρούνται πλέον μόνο τα έργα που ανατίθενται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις - Ν.Α.) η μία από τις δύο ημερήσιες εφημερίδες εκδίδεται στην Πρωτεύουσα του νομού. Υπάρχει πάντως εκ του νόμου (βλέπετε τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 5 του άρθρου 4) η δυνατότητα να δημοσιεύεται στην περίπτωση αυτή η περίληψη και σε μία εβδομαδιαία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού επιπλέον, εφόσον σχετική πρόβλεψη έχει περιληφθεί στην έγκριση της διακήρυξης του έργου. Στην περίπτωση αυτή, της εκούσιας δημοσίευσης, η τυχόν μη δημοσίευση, ή η εκπρόθεσμη δημοσίευση δεν αποτελούν λόγο ακυρότητας της διαδικασίας του διαγωνισμού.
- Εφόσον η δημοπρασία επαναλαμβάνεται για οποιονδήποτε λόγο εντός τεσσάρων (4) μηνών από την αρχική διεξαγωγή της, οι προθεσμίες δημοσιεύσεων μειώνονται στο μισό. Ως επανάληψη νοείται η διεξαγωγή νέας δημοπρασίας μετά την αρχική διεξαγωγή της (για την οποία διεξαγωγή συντάχθηκε πρακτικό διαγωνισμού) επειδή λ.χ. δεν προσήλθε κανένας ενδιαφερόμενος να καταθέσει προσφορά.
- Σε έργα που καλούνται και επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στα Νομαρχιακά Μητρώα απαιτείται δημοσίευση μόνο σε μία ημερήσια εφημερίδα της Πρωτεύουσας του Νομού, εφόσον εκδίδεται και αν όχι σε μία ημερήσια εφημερίδα της Αθήνας ή της Θεσσαλονίκης (δημοσίευση στο ΦΕΚ δεν απαιτείται). Η δημοσίευση αυτή πρέπει να γίνεται τουλάχιστον 10 ημέρες πριν τη διεξαγωγή του διαγωνισμού.
- Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 3263/04 ως δημοσίευση της περίληψης της διακήρυξης νοείται για τα έργα όπου δεν εφαρμόζεται το Κοινοτικό Δίκαιο, η πρώτη δημοσίευση στον Ελληνικό Τύπο (όχι απαραίτητα στο ΦΕΚ) οπότε και παγιώνεται (κατά κανόνα) το νομικό καθεστώς που διέπει τη συγκεκριμένη δημοπρασία.

Όλες οι απαιτούμενες κατά το νόμο δημοσιεύσεις πρέπει να γίνονται με τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών (15 ή 10 ημέρες) πριν από την διεξαγωγή της δημοπρασίας.

- Για τα έργα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κοινοτικού Δικαίου ισχύουν οι γνωστοί αυξημένοι όροι δημοσιότητας και ως δημοσίευση νοείται η αποστολή της περίληψης για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (παρ.

1 άρθρου 12 του ν.3263/04), ανεξάρτητα από τις ημερομηνίες δημοσίευσης στο ελληνικό τύπο.

Η παρούσα να δημοσιευθεί μαζί με το συνημμένο υπόδειγμα της περίληψης στην ιστοσελίδα της Γ.Γ.Δ.Ε. του ΥΠΕΧΩΔΕ (www.g.g.d.e.gr) και να λάβουν γνώση όλοι οι αρμόδιοι υπάλληλοι, οι οποίοι εντέλλονται την πιστή εφαρμογή της.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γ. ΣΟΥΦΛΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ¹

1.², προκηρύσσει ανοιχτό διαγωνισμό για την ανάθεση του έργου³, με προϋπολογισμό ΕΥΡΩ. Το έργο συντίθεται από τις ακόλουθες κατηγορίες εργασιών: α) κατηγορία....., με προϋπολογισμό(δαπάνη εργασιών, ΓΕ και ΟΕ και απρόβλεπτα), β) κατηγορία....., με προϋπολογισμό, γ) κατηγορία....., με προϋπολογισμό⁴

2. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να παραλάβουν τα συμβατικά τεύχη του διαγωνισμού (Διακήρυξη, Συγγραφή Υποχρεώσεων κ.λ.π) από την έδρα της υπηρεσίας.....⁵, μέχρι τις Η διακήρυξη του έργου έχει συνταχθεί κατά το εγκεκριμένο από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ υπόδειγμα τύπου.....

Πληροφορίες στο τηλέφωνο....., FAX επικοινωνίας....., αρμόδιος υπάλληλος για επικοινωνία.....

¹ Η περίληψη αυτή περιέχει τις απολύτως απαραίτητες πληροφορίες για διαγωνισμούς έργων με προϋπολογισμό κάτω του ορίου εφαρμογής της κοινοτικής οδηγίας 2004/18. Για έργα μεγαλύτερου προϋπολογισμού εφαρμόζεται το υπόδειγμα του σχετικού παραρτήματος της οδηγίας.

² Αναφέρεται ο τίτλος της αρχής που διεξάγει το διαγωνισμό, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 της Διακήρυξης: π.χ. Η Δ/ση του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ/ΓΓΔΕ, ή η ΔΤΥ της Ν.Α ή η ΤΥΔΚ του Νομούγια λογαριασμό του Δήμου....., κλπ.

³ Αναγράφεται ο τίτλος του έργου, όπως προκύπτει από το σχετικό άρθρο της Διακήρυξης.

⁴ Τίθενται οι κατηγορίες του έργου μαζί με τον προϋπολογισμό τους, ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος από τους ενδιαφερόμενους για την ορθή κλήση των πτυχίων.

⁵ Αναγράφεται η διεύθυνση της υπηρεσίας.

3. Ο διαγωνισμός θα διεξαχθεί στις, ημέρα..... και ώρα..... και το σύστημα υποβολής προσφορών είναι του άρθρου του π.δ 609/1985⁶.
4. Στο διαγωνισμό γίνονται δεκτοί α) ημεδαποί διαγωνιζόμενοι, μεμονωμένοι ή σε κοινοπραξία, εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.ΕΠ⁷, που καλύπτουν τις κατηγορίες και τάξεις του έργου, ήτοι τάξεις στην κατηγορία, τάξεις, στην κατηγορία⁸, β) αλλοδαποί διαγωνιζόμενοι που αποδεικνύουν ότι κατά την τελευταία πενταετία, έχουν εκτελέσει έργα παρόμοια (ποιοτικά και ποσοτικά) με το δημοπρατούμενο⁹.
5. Για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό απαιτείται η κατάθεση εγγυητικής επιστολής ύψους ΕΥΡΩ και ισχύ τουλάχιστον ημερών, μετά την ημέρα διεξαγωγής του διαγωνισμού. Ο χρόνος ισχύος των προσφορών είναι ημέρες.
6. Το έργο χρηματοδοτείται από¹⁰. Προκαταβολή θα/ ή δε θα χορηγηθεί¹¹.
7. Το αποτέλεσμα της δημοπρασίας θα εγκριθεί από τον¹².

Σημειωτέον, εν προκειμένω, ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο κρίνει μη νόμιμες τις δαπάνες δημοσιεύσεων, όταν στο σχετικό κείμενο περιλαμβάνονται μη νόμιμα στοιχεία, πέραν αυτών που ορίζονται ως υποχρεωτικά στον νόμο ή όταν η προκήρυξη δημοσιεύεται ολόκληρη και όχι σε περίληψη (πρβλ. υπ' αριθ. 342/2006 και 160/2007 Πράξεις του VII Τμήματος).

⁶ Π.χ. με ενιαίο ποσοστό έκπτωσης του άρθρου 6 του π.δ 609/85 ή με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης κατά το άρθρο 7 του π.δ 609/85 κ.ο.κ.

⁷ ή, κατά περίπτωση, και στα νομαρχιακά μητρώα, εφόσον ο προϋπολογισμός του έργου το επιτρέπει.

⁸ Αναγράφονται οι τάξεις πτυχίων ανά κατηγορία που γίνονται δεκτές.

⁹ Εφόσον στη Διακήρυξη ζητείται ιδιαίτερη τεχνική ικανότητα αναφέρεται περιληπτικά η ικανότητα αυτή και ακόμα η απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ που επιτρέπει, κατά την παρ. 9 του άρθρου 42 του ν. 3316/05, τη θέση του σχετικού κριτηρίου τεχνικής ικανότητας.

¹⁰ Αναγράφεται η πηγή της χρηματοδότησης.

¹¹ Διαγράφεται το μη ισχύον.

¹² Αναγράφεται η αρμόδια Προϊσταμένη Αρχή.

II. Με τις διατάξεις του άρθρου 3 του **N. 3548/2007** («Καταχώρηση δημοσιεύσεων των φορέων του Δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό Τύπο και άλλες διατάξεις») προβλέπεται η υποχρεωτική καταχώρηση των περιλήψεων των διακηρύξεων δημοπρασιών «σε τουλάχιστον μία ημερήσια και μία εβδομαδιαία τοπικές εφημερίδες», όταν πρόκειται για έργο που θα εκτελεστεί στους νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης και «σε τουλάχιστον δύο ημερήσιες και μία εβδομαδιαία νομαρχιακές εφημερίδες», όταν πρόκειται για έργο που θα εκτελεστεί στους λοιπούς νομούς. Η υποχρέωση των δημοσιεύσεων αυτών «είναι ανεξάρτητη από την υποχρέωση δημοσιεύσεων η οποία προβλέπεται από άλλες διατάξεις» και «διενεργούνται επιπλέον αυτών».

Ήδη οι αναθέτουσες αρχές θεώρησαν, στην πλειοψηφία τους, ότι τα έξοδα δημοσίευσης των ως άνω πρόσθετων δημοσιεύσεων βαρύνουν τους αναδόχους των έργων. Σημειώνω, ενδεικτικά, την υπ' αριθ. 8305/8. 2. 2008 Εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με την οποία *«τα έξοδα των δημοσιεύσεων της διακήρυξης πλην της δημοσίευσης στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων βαρύνουν τον ανάδοχο και εισπράττονται (παρακρατούνται) με τον πρώτο λογαριασμό πληρωμής του έργου».*

Όμως, κατά την άποψή μου, δεν προκύπτει από τις προπαρατεθείσες διατάξεις ότι τα έξοδα των δημοσιεύσεων του Ν. 3548/2007 βαρύνουν τον ανάδοχο του έργου. Αντίθετα, ιδίως από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 3 του Νόμου αυτού (*«Η υποχρέωση των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 1 για τις δημοσιεύσεις των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την υποχρέωση δημοσιεύσεων, η οποία προβλέπεται από άλλες διατάξεις. Οι δημοσιεύσεις του νόμου αυτού διενεργούνται επιπλέον αυτών. Αν οι διατάξεις αυτές προβλέπουν ρητά ότι η δημοσίευση γίνεται και σε εφημερίδες του νομαρχιακού και τοπικού Τύπου, όπως τροποποιήθηκαν με τον παρόντα νόμο, η δημοσίευση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου»*) αλλά και της παρ. 2 του άρθρου 4 περί της αμοιβής για την καταχώριση των ως άνω δημοσιεύσεων (*«Όλες οι ανωτέρω δημοσιεύσεις καταχωρίζονται με αμοιβή, η οποία καθορίζεται εκάστοτε κατά διατίμηση χιλιοστομέτρου με κοινή απόφαση του Υπουργού στον οποίο ανατίθενται εκάστοτε οι αρμοδιότητες Υπουργού Τύπου και Μ.Μ.Ε. και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται: α) η επιτρεπόμενη έκταση τίτλων, υπότιτλων και του τίτλου του φορέα ή της επιχείρησης ή του οργανισμού που εξέδωσε το υπό δημοσίευση κείμενο και β) το επιτρεπόμενο μέγεθος των τυπογραφικών στοιχείων»*), με την οποία δεν προβλέπεται η περίπτωση επιβάρυνσης ιδιώτη, συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα έξοδα των πρόσθετων αυτών δημοσιεύσεων βαρύνουν την αναθέτουσα

αρχή και καταβάλλονται από τις πιστώσεις του έργου. Άλλωστε, με την υπ' αριθ. 151/2/2006 Έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους στο σχέδιο του Νόμου 3548/2007 προβλέπεται, επί του Κρατικού Προϋπολογισμού, *«Δαπάνη από τη δημοσίευση διακηρύξεων δημοπρασιών και προκηρύξεων διαγωνισμών σε περισσότερες εφημερίδες από αυτές που προβλέπουν οι καταργούμενες διατάξεις. Η παραπάνω δαπάνη θα καλυφθεί από τις σχετικές πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού»*.

Σημειώνω, τέλος, τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 25 του Ν. 2362/1995 περί Δημοσίου Λογιστικού, με τις οποίες ορίζεται ότι *«Οι δαπάνες δημοσιευμάτων ή ανακοινώσεων του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., που καταχωρούνται στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο και αναφέρονται σε καθαρά υπηρεσιακές ανάγκες, όπως προσκλήσεις, προκηρύξεις διαγωνισμών ή διακηρύξεις, καθώς και ανακοινώσεις σχετικά με την κατάρτιση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού, βαρύνουν τις ειδικές πιστώσεις των οικείων κατά περίπτωση προϋπολογισμών των Υπουργείων ή Ν.Π.Δ.Δ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης καθορίζονται και αναπροσαρμόζονται οι τιμές των δημοσιευμάτων, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια»*.

III. Κατ' εφαρμογή των ανωτέρω, οι ανάδοχοι δημοσίων έργων θα πρέπει να αρνούνται την πληρωμή δημοσιεύσεων (υποβάλλοντας ένσταση κατά του σχετικού λογαριασμού) που είτε υπερβαίνουν τις «εκ του νόμου απαραίτητες δημοσιεύσεις της διακήρυξης δημοπρασίας», δηλαδή τις δημοσιεύσεις της παρ. 5 του άρθρου 4 του Π.Δ. 609/1985 είτε αφορούν σε προηγούμενους διαγωνισμούς για την ανάθεση του ίδιου έργου είτε υπερβαίνουν την τιμή που καθορίστηκε με την υπ' αριθ. 2/28783Α (ΦΕΚ Β' 1348/27. 9. 2005) Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Επικρατείας είτε, τέλος, υπερβαίνουν αδικαιολόγητα το περιεχόμενο του πρότυπου περίληψης διακήρυξης που περιέχεται στην υπ' αριθ. 13/2006 Εγκύκλιο του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Με τιμή

Αν. Γακίδης

Συνημμένα στην παρούσα σας υποβάλλω: α) Την υπ' αριθ. 2/28783Α (ΦΕΚ Β' 1348/27. 9. 2005) Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Επικρατείας, β) Την υπ' αριθ. 8305/8. 2. 2008 Εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών και γ) Την Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 3548/2007, μετά της υπ' αριθ. 151/2/2006 Έκθεσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.